

ERHAN ALTUNAY

GİZEM
YOLCUSU
MERSİN

DESTEK YAYINLARI: 1242
ARAŞTIRMA: 300

ERHAN ALTUNAY / GİZEM YOLCUSU MERSİN

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergöl
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Işıl İlgıt Şimşek
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal

Destek Yayınları: Mayıs 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-770-4

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

ERHAN ALTUNAY

GİZEM YOLCUSU

MERSİN

Her kitabın bir öyküsü vardır.

Mersinli gençlerin kendi şehirlerinin tarihini bir roman kurgusu ile keşfetmeleri fikrini veren ve kitabın siz gençlere ulaşması sürecinde en büyük katkısı olan, Mersin'in muhteşem doğası ve tarihi ile tanışmamı sağlayan, bir şehir olarak Mersin'i "benim şehrim" yapan

Mersin Milletvekili Av. Zeynep Gül Yılmaz'a sonsuz
teşekkürlerimle...

Kitabın basımına destek vererek sizlere ulaşmasını sağlayan

Gül Akyürek Balta
Mersin Tarsus Tarımsal Ürün İşletme
İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
Yönetim Kurulu Başkanı

M. Mustafa Gültak
Akdeniz Belediye Başkanı

Mersin Tarsus Organize
Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu

Mersin Sanayi ve
Ticaret Odası Yönetim Kurulu'na

Ayrıca kitabın yazım sürecinde emeği geçen, yazılı ve görsel kaynaklara ulaşmamı sağlayan Dr. Mustafa Erim, Pınar Ertunç ve Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Fuat Togo'ya, kitap kapağı tasarımında destek veren Ata Berk ve Mersin örenyerleri bilgileri konusunda destek aldığım Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürü Emre Duru'ya teşekkür ederim.

ÖNSÖZ

Dünya geliştikçe, savaşların durmasını beklerken tam tersi oluyor ve sınırlar keskinleşiyor, farklılıklar daha fazla göze batmaya başlıyor. Her devlet kendi toprağını korumak için, daha fazla savunma yatırımı yapıyor, kendi bekası için halkından yardım bekliyor.

İşte bugünün gençleri de toprak ve vatan kavramının önemini çok daha iyi anlıyorlar.

Vatan, bizim içinde huzurla yaşayabileceğimiz tek toprak parçasıdır, eğer kaybedersek, evi yanmış insanlar olarak ortada kalırız ve kimseden de bir yardım göremeyiz. Bu yüzden üzerinde bulunduğumuz toprak parçasının değerini her zamankinden çok daha fazla bilmek zorundayız.

Toprak, kullandığımız en eski sözcüklerden biridir. Başlangıçta, kuru toz, kum, yer parçası gibi anlamları varken zamanla “yurt” anlamı da kazanmıştır. Toprak aynı zamanda bizi besleyen ve doyurandır.

Biz “toprak” sözcüğünü Türkçemizde çok güzel bir şekilde kullanırız; aynı şehirden geliyorsak birbirimize “toprağım” deriz, evden uzak kalınca “toprak hasreti” deriz, aynı şehirden iki kişi anlaşınca “toprak çekti” deriz.

Ölünce de toprağımıza döneriz. Âşık Veysel'in dediği gibi: "Benim sadık dostum kara topraktır."

Toprak aynı zamanda vatandır. Vatan sözcük anlamı alarak kişinin doğduğu ve yaşadığı yer olmaktan çok daha öte bir anlam taşır. Osmanlı'nın son dönemlerinde "vatan" sözcüğüne daha yüce bir anlam verilmiş ve bizim yaşamımıza ait en kutsal toprak parçası anlamını kazanmıştır.

İşte toprak, düşündüğümüzden de önemli ve yaşamımızla doğrudan bağlantılıdır.

Türkler Anadolu topraklarını ele geçirdiği zaman burayı vatan edinmişler ve buranın sahibi olmuşlardır. Bu topraklar altındaki-lerle de, üstündekilerle de, geleceğiyle de, geçmişiyle de bizimdir.

İşte bu topraklara sahip çıkmak bizim sorumluluğumuz, görevimiz ve hatta yaşam amacımızdır.

Bu toprakların üzerindeki her değer gibi, altında yatan eserler ve tarih de bizimdir.

Mesela bir evi satın aldığımız zaman o evi daha önceki mimarisi, tadilatları ve içindeki malzemeleriyle birlikte alıyoruz. Evin geçmişi de sahipleniyoruz. Aynı şekilde bu bize ait olan her şey için geçerlidir. Dünyada toprak hiçbir insana kalmamıştır, ancak onu nesiller kullanır, o nedenle biz de bu toprakların mirasına sahip çıkmak ve geleceğe aktarmak zorundayız.

Mersin de Anadolu toprakları gibi çok zengin bir tarihe sahiptir ve biz bu tarihin mirasçısı olarak sahip çıkmak ve bu toprakların değerini bilmek, bildirmek zorundayız.

Örneğin, çayırlarda ya da yaylalarda gezerken karşımıza, o yörede hiç rastlanmamış yükseltiler çıkar, bunlar büyük yassı tepeler şeklindedir ve çevredeki coğrafi şekillere benzemezler. Bu

yapıların çoğunun içinde aslında çok eski devirlerden kalan kalıntılar vardır. Bu kalıntılar zamanla iyice toprağın altında kalmış olup tepe şekline gelmiştir. Bunlara “höyük “ diyoruz. Höyükler Anadolu tarihini aydınlatan en önemli buluntulardır. Örneğin bir Göbeklitepe, pagan inançların ve belki de günümüz uygarlığının başlangıcının Anadolu’da olduğunu ortaya koymuştur. Bu buluntular her gece defineciler tarafından tahrip edildikçe, hiç altın ya da kıymetli taş çıkmayacak yerler, defineci öyküleri yüzünden yok olmakta, topraklarımızın tarihi sonsuza dek kayıplara karışmaktadır. Tarihi korumak hepimizin görevidir.

Öte yandan Mersin tarihin bir döneminden sonra Kilikya denilen bölgenin içinde kalmış ve dünya uygarlığında çok büyük bir yer tutmuştur. Bizler getirdiğimiz kadar burada bulduğumuz kültürün de mirasçısı olarak, uygarlık getiren bu toprakların sahibi olarak bunları “gâvur eseri” demeden korumak zorundayız.

En eski dönemlerden bu yana, pagan, Hıristiyan ve Müslüman bütün halkların tarihi, kültürü ve eserleri bu toprağın malıdır ve bize kalmıştır. Biz de bunu iyi öğrenecek ve geleceğe aktaracağız.

1. BÖLÜM

Yaklaşık bir aydır Mersin'deyim. İstanbul'daki bütün işlerimi bırakıp neden hâlâ buradaki bir misafirhanede kalmaya devam ediyorum, ben de bilmiyorum. Oysa evinde tembellik etmeyi seven, kitaplarıyla ve eski model radyosuyla asgari müşterekte huzurlu bir hayat yaşayan kendi halinde bir yazarın haftalarca Mersin'de bulunuyor olmasının nedeni bir cinayet vakası gibi göründüğünden durum benim açımdan hayli karışık...

Aslında polisin çözmesi gereken bir cinayeti kendi olanaklarıyla araştırmaya kalkışmam ve böylece başımı daha da derde sokacak olmam, hiç de akıllıca bir seçim değil biliyorum; ama ben Mersin'de bir cinayetin izini sürüyorum kendimce ve şimdilik tek gerçek bu.

İnsan dertsiz başını neden derde sokar ve bunu nasıl başarır biliyor musunuz?

İşte bu hikâyede yaptığım her şey, dertsiz bir insanın başını nasıl belaya soktuğunun en güzel örneği...

Bu ülkede, televizyona çıkmak, insanlar için büyük önem taşıyor, bunun için paralar harcıyorlar, hediyeler alıyorlar ve kırk

takla atıyorlar. Ben mütevazı bir yaşamı severken, kendimi sık sık televizyonlarda buldum. Çeşitli programlarda sürekli sembollerden ve işaretlerden bahsettiğim için, genelde Anadolu'nun her yerinden telefonlar almaya da başladım; bunların bir bölümü meraklı okuyucular olduğu gibi büyük bölümü de işaretlerin anlamlarını soran defincilerdi. Artık kabul etmek gerekir ki defincilik üç beş kişinin yaptığı sıradan bir iş değil, memleketin en büyük sorunlarından biri.

Defincileri bir yana bırakırsak, mart başıydı sanırım o mailli aldığımında... Bilgisayarda okurlarımdan gelen mailleri okuyordum. Hiç beklemediğim bir mesajla karşılaştım. Düzgün bir Türkçe ile yazılmış, sözcükler özenle seçilmişti; görünüşe göre bir koleksiyonerin ilginç bir sorusu vardı bana.

Mesajı “kopyala-yapıştır” yöntemiyle buraya olduğu gibi aktarırsam konunun ne olduğu belki daha iyi anlaşılır:

Sayın Erhan Bey,

Kendimi Mersin'in en köklü ailelerinden birinden gelen Mesut Akman olarak tanıtarak başlayayım.

Mersin Limanı'nda gemi acenteliği yapmaktayım, hatta en büyüklerden biri olduğumu bile söyleyebilirim. İşimin dışında, bir aile geleneği olarak tarihi eser koleksiyonculuğuna da merak sarmıştım ve Mersin'in çeşitli dönemlerine ait eserleri biriktirmekteyim. Bunların hepsi yasal olmakta birlikte hepsinin müze kaydı vardır, hiçbir zaman yasadışı bir olaya bulaşmadım.

Doğrusunu söylemek gerekirse her dönemden o kadar çok eser topladım ki, ben bile elimde olanları tam olarak

bilemiyorum, işlerimden dolayı bunlarla geçirecek çok zamanım da olamadı, ancak hepsini özenle kaydettim, yetişemediğim yerlerde de kaydettirdim.

Normalde, bu koleksiyonla, müzeler ve bazı meraklılar dışında kimse ilgilenmez, ancak geçenlerde acenteye biri geldi. Çok düzgün giyimli, orta yaşlarda fazlasıyla nazik biriydi. Kendisinin de bir koleksiyoner olduğunu ve benim adımı “en önemli koleksiyoncu” olarak müzeden aldığını, elimde önemli eserler olduğunu bildiğini söyledi. Sanırım, müzedeki kayıtları incelemişti.

Uzunca sohbet ettik. Mersin’in tarihini tanıdığım herkesten iyi biliyordu, ilk defa duyduğum tarihi anekdotlardan bahsediyordu. Haçlı Seferleri’ni sanki yaşıyor gibi anlatıyordu. Adını sorduğumda ise bunun bir öneminin olmadığını, onu “Şövalye” diye çağırabileceğimi söyledi. Bir gün benim eserlerimi incelemek istediğini söyledi ve geldiği gibi de gitti.

Bu garip karşılaşmadan sonra bir müddet beni aramadı ancak geçen hafta yine ortaya çıktı ve biz dün buluştuk. Bu kez daha tedirginmiş gibi göründü gözüme. Ofise ilk geldiğinde telaşlı bir havası vardı ve hemen konuya girmek istedi.

İlk konumuz Mersin ve Tarsus oldu. Buralarda aradığı bir şey vardı. Aslında aradığı her ne ise Mersin’in bütün dönemlerine aitmiş gibi konuşuyordu.

Bana bir sembol gösterdi. Mersin’in en eski sembolüymüş. Buraya yerleşen özel bir halk varmış. Sözde Pavlus da bu soydan çıkmış. Sembol Orion’u temsil ediyormuş... Kısacası bana biraz uydurma geldi ama nezaketimi bozmadım. Bende ki eserleri incelemek istediğini yineledi. Normalde araştırmacılara açarım koleksiyonumu ama ben hem eserler evde

bulunduğu için hem de bu adamı gözüm pek tutmadığı için kabul etmedim.

Kabul etmeyince, o kibar adam bir anda değişti, suratıma öfkeli gözlerle baktı ve tehditkâr bir sesle “Tekrar görüşeceğiz” diyerek gitti.

Ben ne olduğunu anlamadım ama yine de size sorayım dedim. Siz şövalyelerle ilgili kitaplar yazıyorsunuz ve semboller hakkında bilgiler veriyorsunuz. Beni de aydınlatırsanız sevinirim. Yolunuz Mersin’e düşerse mutlaka beklerim.

Bu mesajın beni heyecanlandırması tabii ki çok doğal, ancak sırada mideme sancılar da girmeye başlayınca içsel olarak ortada ilginç şeylerin döndüğünü hissettim.

Önce mesajın doğru olup olmadığını araştırmak istedim, çünkü sanal ortamın hiç güvenilir olmadığından eminim artık, her gün farklı isimlerle ve sahte hesaplarla birçok kişi mesaj atıyor, bir bakıma vaktimi alarak taciz ediyorlar.

Profesör Google ile yaptığım bir araştırmadan sonra Mesut Akman adının gerçek olduğunu ve bu kişinin Mersin’de sahiden de gemi acenteliği yaptığını gördüm. Prof. Google, adamın koleksiyonerliği hakkında bilgi vermese de karşımda tarife uyan bir profil vardı.

Eski uygarlıklar hakkında araştırmalar yaparken, her zaman bilimsel yolu takip etmek gerekir; ancak bu yöntemlerle doğru sonuçlara varılır. Uygarlıkların mitolojileri ve efsaneleri, belli bilinçdışı sembollerinin varlığı ile günümüz insanı için olağanüstü bir hal kazanır. Bu semboller insanlığın kadim sembolleri olmakla birlikte, dönemlerinde önemli mesajlar verirler; işte bu sem-

bolleri çok iyi bildikçe, eski mitlerin içindeki mesajlar ve kavramlar daha iyi anlaşılırlar ve günümüze taşınırlar. Eğer sembolleri bilmezseniz, eski mit ve efsanelerde, uzaylılar, doğaüstü varlıklar ya da geçmiş zamanlarda dünya üzerinde hükmetmiş farklı ırklar hakkında tezler üretip durursunuz. Bu hayali ve bilim dışı varsayımların ülkemizde de çok meraklısı olduğundan birçok yazar bu meselelerin üzerine gider ve bilimsel gerçekler diye fantastik öyküler anlatıp dururlar insanlara.

Genelde sembollere meraklı olanlar bana böyle tuhaf tezlerle gelirler. Konuştuğum okurlar arasında, eski uygarlıkların uzaylılar tarafından yaratıldığı, yeraltında insanların yaşadığı, görünmez varlıkların bütün mitolojiyi yarattığı düşüncesinde olanlar bile var.

Yine bu tür bir fantastik teze karşılaşmış olabileceğimi düşünürken Şövalye'nin varlığının beni rahatsız ettiğinin de farkındaydım. Şövalye benim için hegemonik ve efsanevi Batı'yı temsil etmekte ve ülkemiz üzerinde her zaman tehdit olarak gözüme çarpmaktaydı.

Bu düşünceler kafamı meşgul ederken aslında oraya gitmek istediğimi fark ettim; Mersin'e gidip Mesut Bey ile görüşmem gerekiyordu, şehirde biraz dolaşacak, hatta bir süre de kalacaktım. Bütün sorun işlerimin düzgün şekilde programlanması... Son dönemlerde sürekli verdiğim seminerlerden ve seyahatlerden bunalmış haldeydim zaten. Belki Mersin benim açımdan bir tatile de dönüşebilirdi.

Böyle düşündükçe yavaş yavaş heyecanlanmaya başlamıştım. Hemen bilgisayarın başına geçip Adana'ya uçak bileti aldım, böylece programımı değiştirmek artık zor olacağı için zorunlu gidecektim.

2. BÖLÜM

Seyahat günü Sabiha Gökçen Havalimanı'na geldiğimde hâlâ yaptığım şeye inanmıyordum. Mesut Bey ile teyitleşmişim, beni havalimanından alıp otelime götürecekti. İlk buluşma günümü zün cumartesi olmasını tercih ettim ki, Mesut Bey de uygun olabilsin.

Uçak havalandığında, amacımın tatil yapmak olduğunu düşünerek biraz daha rahat ettim. Sonuçta Mersin gibi, tarihi çok eski zamanlara dayanan, büyük uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir yere gitmek benim için de çok önemliydi. Aralıklı türbülanslar yüzünden uyuyamamış olsam da gayet neşeli ve dinç bir şekilde Adana Şakir Paşa Havalimanı'na inmişim.

Bavulu beklemek çok uzun sürmemişti. Kapıya çıktığımda orta yaşlı, zayıf ancak düzgün vücut yapısı ve büyük olasılıkla boyalı saçları ile genç görünümlü bir adam, beni görür görmez hemen tanıdı ve el sallamaya başladı. Adamın Mesut Bey'in şoförü olabileceğini düşündüm önce ama "Merhaba, Ben Mesut Akman" deyince hemen düzelttim ifademi.

Mesut Bey oldukça nazik davranarak arabasına götürdü beni ve yola koyulduk böylece. Yaklaşık bir saatlik yolculuktan sonra Mersin'e varmıştık, Mersin'de bizi Akdeniz'in iyot kokulu, bütün zamanların izlerini taşıyan coşkulu esintisi karşıladı.

Eşyalarımı otele bıraktıktan sonra bu kez güzel bir kahvaltı için çıktık yola. Sahil boyunca kahvaltı edebileceğimiz güzel mekânlar vardı, Mesut Bey önceden bildiği bir yere rezervasyon yaptırmıştı bile ikimiz için, gerçekten de sahil boyunca gördüklerim arasında en göz alıcı mekâna gelmiştik.

Açık büfe kahvaltıda yok yoktu, bildiğimiz kahvaltılıkların yanı sıra ciğer kızartmadan sıcak humusa kadar her türlü yemeğin olduğu açık büfe çok çekici görünüyordu. İstanbul'un basmakalıp kahvaltılarına alışmış biri için bu kahvaltı Halil İbrahim sofrası gibi geldi bana.

Tabaklar çok büyük olmasa da birkaç sefer yaparım diyerek doldurmaya başladım, yöresel peynirler, humus, biberler derken bir anda tabağımın tepeleme dolduğunu fark ettim, Mesut Bey'e bakarak masaya doğru yöneldim. Onun tabağında sadece salata, domates ve salatalık vardı, bir de küçük bir parça peynir almıştı; tabağımı masaya bırakıp göz göze bile gelmeden ekmek almaya gittim hemen.

Tabağımı doldurup oturduktan sonra denizcilik ve ekonomi üzerine yaptığımız kısa bir tartışmadan sonra nihayet asıl konumuza odaklanmıştık ikimiz de. Mesut Bey hemen söze girdi:

“Sizinle tanıştığımıza gerçekten çok memnun oldum Erhan Bey” dedi. “Sizi televizyonlarda çok izledim, hatta kitaplarınızı da aldım, sizinle konuşmak benim için çok önemli. Aslında daha önce hiç kimseden böyle bir yardım talebim olmamıştı, bu kez ciddi olarak sizin gibi düşünebilen birine ihtiyacım var. Benim

koleksiyonumun resimleri müzede var tabii ancak bu adamlar çok daha farklı bir şey arıyorlar ve bu koleksiyondaki bir parça onlar için çok önemli.”

“Bu kaniya nasıl vardınız?” diye sordum.

“Çok basit” dedi. “Şövalye denilen şahıs ile konuştuktan sonra evime iki kere soygun girişimi oldu. Alarm olduğu için birini atlattım, ikincisinde ise nasıl olduğunu anlamadığım bir şekilde alarmı devre dışı bırakmışlardı ancak komşuya yakalanıp kaçtılar. Polis hiç bir iz bulamadı.”

“Çok ilginç” dedim. “Peki siz kimin ne yapmaya çalıştığını düşünüyorsunuz? Kimlerden şüpheleniyorsunuz?”

“Benim bir fikrim yok” dedi. “Zaten o yüzden sizden yardım istedim. Ben Mersin ve civarına ait bütün eserlerin koleksiyonunu yapıyorum. Neolitik dönemden Osmanlı dönemine kadar elimde her türden eser var; Hitit, Yunan, Roma, Osmanlı ne isterseniz koleksiyonda mevcut. Hangi dönemle ya da ne tür bir eserle ilgilendiklerini anlayamadım tabii.”

“Evet” dedim. “Mersin’in tarihi çok geniş bir araştırma konusu, en eski uygarlıklardan en gizemli uygarlıklara kadar bir iz var. Tarsus bile baştan sona gizem dolu bir yer, Silifke var, Mut var, Mersin’in kendisi var... Daha sayamadığım nice yerler var. Buradan insanlık tarihi ile ilgili her şey çıkabilir, sizin gibi koleksiyona ve tarihe meraklı birinin koleksiyonunda her türden önemli eserlerin olması normal, ancak bu Şövalye dediğiniz kişinin saplantılı ilgisini çözmek zor.”

“Evet, ben de bunu demek istedim, böyle düşününce bu adamların ne aradıklarını bilmek zor” dedi. “Özellikle de konu koleksiyon olunca karşındakinin ne amaçla seni aradığı tam bir muamma oluyor.”